

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ
МЕДИЧНОЇ (ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ)
ОСВІТИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИРІШЕННЯ**

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-
практичної конференції з міжнародною участю
в онлайн-режимі за допомогою
системи Microsoft Teams**

(Тернопіль, 20-21 травня 2021 року)

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2021

УДК 378:61(063)(477)

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення : матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою системи microsoft teams (Тернопіль, 20–21 трав. 2021 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – 592 с.

Матеріали надруковано в авторській редакції. Автори публікацій несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, даних, відповідної галузевої термінології, власних імен та інших відомостей.

3. Iuzbasheva HS. Dystantsiine navchannia u pisljadiplomnii osviti yak naukovyi suspilnyi priorytet. Pedahohichniy almanakh. 2011;11:220-6. [in Ukrainian].

УДК 378.091.33:61:046.4

СУЧАСНА ОСВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ ВЕБІНАР У ПРАКТИЦІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ

**Павленко О. В.¹, Волосовець Т. М.¹, Дорошенко О. М.¹,
Дорошенко М. В.¹, Юнакова Н. М.¹, Бакшутова Н. О.¹,
Дікова І. Г.²**

*¹Національний університет охорони здоров'я України
мені П. Л. Шупика, м. Київ*

²Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ

MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGY WEBINAR IN THE PRACTICE OF POSTGRADUATE MEDICAL EDUCATION OF DENTISTS

**Pavlenko O. V.¹, Volosovets T. M. ¹, Doroshenko O. M. ¹,
Doroshenko M. V. ¹, Yunakova N. M. ¹, Bakshutova N. O. ¹,
Dikova I. G.²**

¹Shupyk National Healthcare University of Ukraine, Kyiv

²Bogomolets National Medical University, Kyiv

АНОТАЦІЯ. Актуальність. Розвиток дистанційної медичної освіти у практиці післядипломної підготовки лікарів-стоматологів з врахуванням пандемії коронавірусної інфекції, що триває більше року, обумовлюють зміни у методиках викладання у медичній освіті та необхідність впровадження у післядипломній підготовці лікарів-стоматологів сучасних ефективних освітніх технологій як вебінар.

Мета роботи. Впровадження сучасної технології проведення вебінарів з актуальних питань стоматологічної практики у післядипломну підготовку лікарів-стоматологів у закладах вищої медичної освіти.

Основна частина. Для поліпшення ефективності підготовки лікарів-стоматологів на кафедрах стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика використовується

сучасна навчальна технологія як вебінар, що стала дієвою складовою частиною освітнього процесу. При цьому реалізується низка важливих завдань щодо навчального процесу, а саме: оволодіння слухачами навичками активності, самостійності у прийнятті рішень, стимуляції до взаємного обміну знаннями та навичками, що безперечно має низку переваг над засвоєнням учбового матеріалу під час директивної трансляції знань від викладача до слухачів.

Висновки. Вебінари як сучасну ефективну освітню технологію необхідно широко впроваджувати у післядипломну стоматологічну освіту у закладах вищої медичної освіти із використанням наявних WEB-ресурсів.

Ключові слова: вебінар, стоматологія, дистанційна освіта

ABSTRACT. Introduction. Pandemic of coronavirus infection, which lasts more than a year has led to changes in teaching methods in medical education. The implementation of distant medical education in postgraduate training of dentists was connected with usage of such modern effective educational technologies as webinar.

Aim of the work. Introduction of modern such modern educational technology as webinars in postgraduate training of dentists.

Main part. In order to improve the efficiency of training of dentists at the departments of dentistry of the Shupyk National Healthcare University of Ukraine, we have decided to use modern educational technology – a webinar. It has become an effective part of the educational process. With its help we have solved a lot of important tasks related to the educational process: encouraging activity, independence in decision-making, stimulating mutual exchange of knowledge and skills, which undoubtedly has a number of advantages over learning material during directive translation of knowledge from teacher to students.

Conclusions. Webinars as a modern effective educational technology should be widely implemented in postgraduate dental education using existing WEB-resources.

Key words: webinar, dentistry, distance education.

Актуальність. Розвиток дистанційної медичної освіти у практиці післядипломної підготовки лікарів-стоматологів з врахуванням пандемії коронавірусної інфекції, що триває більше року, обумовлюють зміни у медичній освіті та необхідність впровадження у післядипломній під-

готовці лікарів-стоматологів сучасних ефективних освітніх технологій, до яких відноситься і вебінар [1-3].

Морзе Н.В. та співавт. (2014) вважають, що: «Вебінар (від англ. web+seminar, webinar) – це технологія, яка забезпечує проведення інтерактивних навчальних заходів у синхронному режимі і надає інструменти для дистанційної спільної роботи учасників» [2]. По суті вебінар – це семінар, що проводиться викладачем у інтерактивному режимі.

Як форма синхронного спілкування, найбільш актуальними вебінари є для дистанційного навчання і підвищення кваліфікації.

Для проведення вебінарів у медичній освіті нині використовуються сучасні інформаційно-комунікативні технології, а саме відеоінтернет конференції на платформах ZOOM, YouTube, Google Meet тощо.

Мета роботи. Впровадження сучасної технології проведення вебінарів з актуальних питань стоматологічної практики у післядипломну підготовку лікарів-стоматологів у закладах вищої медичної освіти.

Основна частина. Для поліпшення ефективності підготовки лікарів-стоматологів на кафедрах стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика використовується сучасна навчальна технологія як вебінар, що стала дієвою складовою частиною освітнього процесу. При цьому реалізується низка важливих завдань щодо навчального процесу, а саме: оволодіння слухачами навиками активності, самостійності у прийнятті рішень, стимуляції до взаємного обміну знаннями та навичками, що безперечно має низку переваг над засвоєнням учбового матеріалу під час директивної трансляції знань від викладача до слухачів.

Безперечною перевагою вебінару у нашій практиці є синхронне спілкування з учасниками у режимі реального часу, що передбачає інтерактивний зв'язок між учасниками навчального процесу, можливість висловлення особистої думки. Інноваційні вебінар-орієнтовані платформи забезпечують зазначене різними методами: через он-лайн опитування учасників (безпосередньо або у чаті), візуалізацію обговорення через представлення викладачем конкретних кейсів, можливість конспектування і надавати запитання ведучому, обмін текстовими файлами і зображеннями, функція синхронного запису вебінару і поширення його змісту у мережі.

Під час вебінару викладач повинен обов'язково мотивувати слухачів до активного самостійного процесу оволодіння матеріалом та власного

пошуку щодо засвоєння нових знань та умінь у галузі сучасної стоматології. У рамках вебінару слухачам надається навчальний матеріал по темі, відповіді на запитання, що виникають у слухачів під час проведення інтерактивного заняття, можливість обговорення тематичних клінічних випадків.

Вебінар також дає можливість на вхідному рівні оцінити рівень вже набутих знань та умінь слухачів за запропонованою темою. Крім того, така методика викладання матеріалу вчить лікарів до роботи в команді, шляхом обміну надбаною інформацією у процесі заняття. Викладач має спрямовувати вектор можливих дій слухачів відносно особливостей конкретного стоматологічного кейсу. Клінічний розбір окремих ситуаційних завдань має супроводжуватись широкою дискусією із вислуховуванням думок усіх учасників цього процесу, що симулює розвиток у слухачів елементів клінічного мислення

Оптимальна тривалість медичного вебінару із розбором клінічного випадку – 1-1,5 години. Структура вебінару включає в себе: аналіз і розбір клінічної ситуації у вигляді вступної презентації щодо моделювання ситуації, практично-орієнтоване подання інформації щодо принципів інтерактивного спілкування, групове обговорення та визначення методів лікування, за необхідності виконання індивідуальних медичних маніпуляцій. Лекційна складова викладача у вебінарі має бути мінімальною до обсягу заняття і слугувати мотиваційним введенням для слухачів у тему заняття.

Важливою складовою вебінару є, на нашу думку, обговорення конкретних дій слухачів при вирішенні клінічної ситуації, що не допускає ознак будь-якої пасивності від учасників. По закінченні вебінару слухачі набувають відповідних знань, умінь і компетенцій, напручують конкретні алгоритми надання стоматологічної допомоги. Саме тому, при оцінці результативності вебінару необхідно визначити та врахувати конкретний внесок кожного із слухачів.

Для ознайомлення з нашим досвідом ми наводимо нижче приклад вебінару щодо діагностики та лікування різних варіантів виразково-некротичного стоматиту, що може бути використаний як на додипломному, так і післядипломному етапі підготовки лікаря-стоматолога.

План навчального вебінару на тему «Виразково-некротичний стоматит»

Ведучий: викладач кафедри стоматології закладу вищої медичної освіти

Актуальність: Серед захворювань слизової оболонки порожнини рота виразково-некротичні ураження зустрічаються досить часто, особливо у осіб молодого віку. Вони мають найбільш важкий перебіг і можуть призвести до серйозних ускладнень в організмі і тимчасової непрацездатності.

Це зумовлює необхідність ознайомлення слухачів та поглибленого вивчення цього патологічного стану задля своєчасної діагностики, лікування та профілактики.

Оснащення: комп'ютер, підключений до мережі Інтернет. Необхідне програмне забезпечення ZOOM, MyOwnConference, Google Meet тощо.

Вибір форми обумовлений: необхідністю забезпечення навчального процесу у післядипломній підготовці лікарів за спеціальності «Стоматологія» в умовах дистанційної форми навчання.

Форма: поєднання лекції із зворотнім зв'язком разом з практичним заняттям із вирішенням завдань.

Для кого спрямований: лікарів-інтернів за спеціальністю «стоматологія» або слухачів курсів післядипломного навчання кафедр стоматології.

Мета: підвищити компетенцію суб'єктів навчання щодо діагностики та тактики лікування виразково-некротичного стоматити.

Перед вебінаром. За 1,5 тижні до початку вебінару в інтернеті бажано розмістити інформацію: найменування вебінару, зміст, дату та час проведення. Ця інформація надсилається слухачам на електронні адреси. Необхідно одразу інформувати майбутнього слухача про його успішну реєстрацію. Надіслати лист нагадування про вебінар у його переддень. Підготовка листа опитування слухачів за темою вебінару.

Підготовка інформаційного листа з настановами для слухачів вебінару:

- За 5-10 хв. до початку реєструватися у вебінарі;
- Вказувати своє ім'я згідно паспорту;
- Привітати лектора та слухачів вебінару;
- Уникати конфліктів;
- Використовувати чат тільки для прослуховування вебінару;
- Вміти користуватись чатом та мікрофоном.

Для слухачів вебінар відкривається для доступу за 10 хвилин, тому підготовка до вебінару повинна бути завершена не пізніше, ніж за 30

хвилин до його початку. На початку вебінару інформувати слухачів про порядок, згідно якого ставляться питання: підняти руку та задати питання по мікрофону; написати питання в чаті.

Зміст/план вебінару:

1. Вступ та вхідне опитування слухачів.
2. Особливості етіології та патогенезу виразково-некротичного стоматиту та його сучасного перебігу (коротка вступна лекція з презентацією Power Point).
3. Ознайомлення слухачів із сучасним протоколами діагностики та лікування виразково-некротичного стоматиту, зокрема у хворих на COVID-19.
4. Рекомендації та практичні поради слухачам щодо обстеження, лікування хворих на виразково-некротичний гінгівіт та його профілактика (інтерактивна лекція з презентацією Power Point).
5. Розгляд клінічних кейсів щодо виразково-некротичного стоматиту. Яка тактика лікаря-стоматолога? Як оцінити ступінь ураження слизової оболонки порожнини рота? Обґрунтування схеми обстеження та лікування. Покази та протипокази щодо антибіотикотерапії (практичне заняття).
6. Відповіді на запитання та дискусія з учасниками вебінару (круглий стіл).
7. Опитування слухачів та їх оцінювання.

Графік вебінару: онлайн лекції зі зворотнім зв'язком – 30 хв., практичне заняття з вирішенням завдань – 30 хв.

Вид освітнього процесу: участь у навчальному вебінарі шостого рівня таксономії Блума (оцінювання).

Форма освіти або підвищення кваліфікації: дистанційна

Вартість надання освітньої послуги: участь безкоштовна.

Напрямок

Розвиток професійних компетентностей лікаря-стоматолога щодо діагностики, лікування та профілактики виразково-некротичного стоматиту.

Набуті компетентності

- особливості діагностики виразково-некротичного стоматиту.
- принципи лікування виразково-некротичного стоматиту
- профілактика виразково-некротичного стоматиту

Тривалість вебінару: 1,0 год. – кредит ЄКТС: 0.033

Після закінчення вебінару викладач направляє усім його учасникам

електронні листи із копіями посилань на джерела, що використовувались під час презентації та подякою за активну участь у вебінарі.

Висновки. Вебінари як сучасну ефективну освітню технологію необхідно широко впроваджувати у післядипломну стоматологічну освіту у закладах вищої медичної освіти із використанням наявних WEB-ресурсів.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів при підготовці цієї статті.

Література

1. Павленко О.В., Волосовець Т.М., Дорошенко О.М. та інш. Застосування дистанційної освіти у післядипломній підготовці лікарів-стоматологів в умовах карантинних заходів. Медична освіта:3;13-16.

2. Jesús Trespalacios, Chareen Snelson, Patrick R. Lowenthal, Lida Uribe-Flórez & Ross Perkins (2021) Community and connectedness in online higher education: a scoping review of the literature:42; 5-21 Published online: 14 Feb 2021 .<https://doi.org/10.1080/01587919.2020.1869524>

3. Морзе Н.В., Кочарян А.Б., Варченко-Троценко Л.О.(2014) Вебінари як засіб підвищення кваліфікації викладачів. Інформаційні технології і засоби навчання:42,4;118-130.

КЛІНІЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ ХВОРИХ З ЕНДОКРИНОПАТІЯМИ ЯК ВАРІАНТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ

Паньків І. В.

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Вступ. В навчанні ендокринологів надзвичайно велике значення має клінічна робота, яка вчить діагностиці захворювань ендокринної системи, допомагає засвоїти основи диференційної діагностики.

Основна частина. Основною складовою навчального процесу є курація хворих, участь в консультативних прийомах професора та доцентів. Саме при такому спілкуванні лікарів та викладача обґрунтовують діагноз, складають план обстеження та лікування. Допомагає навчальному процесу той факт, що в обласному клінічному ендокринологічному центрі знаходяться хворі із різноманітними ендокринопатіями з важким перебігом та середнім ступенем важкості, а також надається консульта-